

Linhartovo delo ne more obstati, ali v kranjskem in posebej še v slovenskem zgodovinopisju je ono uprav monumentalno. — Linhart pa ni samo znamenit kot zgodovinar, on je važen kulturni delavec tudi v nekem drugem oziru. On je dvignil dotlej prezirano govoricu ubogih »tlačanov« v vrsto jezikov omikanih narodov, otvorivši slovenščini pot v gledališče. On ni bil samo prevajalec iger: »Županova Micika« in »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«, on jih je tudi prilagodil nravi in mišljenju našega ljudstva; on je bil poleg Zoisa duša prvih slovenskih posvetnih gledaliških predstav. Dandanes, ko imamo že lepo urejeno slov. gledališče s procvitajočo se opero, dandanes si ne moremo misliti, kakov elektrizujoč učinek je napravila pred 110 leti preprosta slovenska pesmica, zapeta med tujeglasno igro; kakšen uspeh sta morali stoprav doseči omenjeni Linhartovi igr. Zgodovino, gledališče — oba ta dva prevažna faktorja je namerjal dati Linhart svojemu narodu; a predno je utegnil popolnoma izvesti svoje krasne načrte, je legel v prezgodnji grob, na katerem je plakal pokrovitelj Zois in z njim vsi tedanji zavedni rodoljubi.

Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu je izdala dva književna poziva, ki naj zbereta gradiva za dve novi podjetji, katerih se je lotila akademija. Odločila se je namreč izdajati I. Folkloristiški zbornik, v katerem se bodo tiskali opisi življenja, običajev in verovanja naroda hrvaškega in srbskega. Akademija se je tega podjetja oklenila, ker zaradi kulturnega napredka pravo narodno življenje bolj in bolj gineva. Poziv navaja tudi napise za vse folklorske priloge, kateršni so 1.) Narodno življenje v ožjem smislu (hrana, noša, igre, stanovanje i. t. d.), 2.) Narodni običaji in verovanja. 3.) Dijalektologija. — Skrajni čas bi bil, da tudi mi Slovenci kaj ukrenemo v tem smislu. Ali ne bi bilo to hvaležno polje za »Matico slovensko«? — Akademija misli pa tudi izdajati II. Zbornik povestnih spomenikov književnosti hrvaške v novem veku. Ta zbornik ima služiti namenu, da se objasni z vseh strani književna zgodovina hrvaška. V njem se bodo javljali izvorni sestavki starjših hrvaških pisateljev, ki so pisani v raznih jezikih, književniška korespondencija in razne priloge, ki bodo zanimale one, ki se pečajo s književno povestnico.

«**Nada**« je prinesla v jednajsti številki začetek simpatično pisanega životopisa našega dičnega pesnika *Simona Gregorčiča* iz peresa g. J. Čebularja in dobro pogojeno sliko pesnikovo. — Konec životopisa izide v 12. številki.

Nov srbski časopis. Dobili smo na izmeno časopis *Zanatlijski Glasnik*. Vlasnik: Članovi esnafa muško-ženskih krojača. Odgovorni urednik *Aleksa Živković*. Izide vsako nedeljo v Belem gradu v radnji T. S. Elakovića (svršeni krojački akademičar). Cena za inozemstvo 10 kron.

Preradovičevo slavlje. Hrvaški narod je slavil 23. maja t. l. odkritje spomenika prvemu svojemu pesniku, *Petru Preradoviću*. Spomenik je izdelal znani hrvaški umetnik Ivan Rendić. Pesnik se prikazuje v naravni veličini v generalski uniformi, gologlav, v levi roki ima popir, v desni pero. Medeni kip počiva na okroglem stojalu od isterskega mramorja. — Spomenik je dal napraviti na svoje stroške ter ga poklonil svojemu rodnemu mestu glasoviti rodoljub hrvaški, intendant gledališča in pisatelj Štefan pl. Miletić. Slavnost se je lepo zvršila, vendar brez velikega pompa.

Prof. Andra Gavrilović je zbral svoja pisma o slovenski književnosti ter jih je izdal kot 36. knjigo *Čupičeve zadužbine*. (Čupičeva zadužbina je književna ustanova kapelana Čupiča, slična naši Knezovi knjižnici). Knjiga ima naslov: »Pisma o književnosti u Slovenaca« (8°. str. XVI + 180, Cena 2 dinara) in ima namen seznaniti srbsko publiko s književnimi prilikami Slovencev. Čim knjigo dobimo, jo pobljže ocenimo.

Stoletnica Pavla Jos. Šafařika, Dne 13. majnika t. l. je preteklo sto let, kar se je porodil znameniti slavist *Pavel Jos. Šafařik* v tatranski vasi Kobelarovo (gömör-

K spisu »Idrijski rudnik«. Idrijski rudnik in mesto Idrijo so čestokrat opisovali slovenski in nemški pisatelji; med starejšimi spisi sta tudi dva latinska popisa, dr. Browna in dr. Popeja. Bilo mi je torej pri sestavljanju tega spisa mnogo virov na razpolaganje; zlasti so mi dobro došli: Valvasor, »Ehre des Herzogthumes Krain«; Hoff, »Gemälde aus Illyrien«; Hacquet, Physikalische Erdbeschreibung; Hizinger, »Blätter aus Krain«; »Laibacher Zeitung« (1896. F. Janda); »Dom in svet« (Iv. Idrižčan); P. Fl. Horvat, »Kranjska mesta«. — Mnogo podatkov mi je pribavil tudi g. prof. Simon Rutar, za kar mu izrekam najsrčnejšo zahvalo.

Jos. C. Oblak.

Viktor Parma zлага na besedilo Menascija (libretista »Cavallerie rusticane«) novo opero, ki bo povsem originalna v novi dramatični obliki. Snov je posneta po neki Heinejevi pesmi.

Dvořakov oratorij »sv. Ludmila« se je dne 14. novembra na Dunaju v filharmonskem koncertu prvič proizvedel, in sicer s sijajnim uspehom. Skladatelj ga je bil zložil za London.

Vasilij Vereščagin, slavni ruski slikar, je na Dunaju priredil razstavo slik. Zlasti zanimiv je »Napoleonov cikel«, predstavljajoč razne epizode iz vojne l. 1812. in poraza Napoleonovega na Ruskem. Z izredno dovršenostjo v tehniki, z najvestnejšo zgodovinsko natančnostjo in izborna realitiko je umetnik ustvaril ta dela, ki po pravici povsod zbuja občudovalnost. Poleg tega je razstavljena vrsta manjših slik, portretov, pokrajin, stavb itd. Obširno oceno in opis slik je donesel »Sl. Narod« v minolem mesecu v feljtonih.

Ljetopis jugoslavenske akademije za godinu 1896. Iz letopisa posnemamo te-le podatke. Pokrovitelj akademije je bil njen utemeljitelj in mecen biskup J. J. Strossmayer, predsednik Josip Torbar, tajnika dr. Fran Vrbanić in dr. Franjo Marković, knjižničar Matija Valjavec, arhivar Ivan Tkalčić, ravnatelj galerije slik Nikola Mašić. Častnih članov je štela akademija štiri, pravih članov 24, ki so podeljeni v tri razrede: filologijsko-historijski, filozofijsko-juridiški in matematiško-prirodoslovni. Članov-dopisnikov je imela akademija 46. — Akademijski imetek znaša 469.000 gld. v palači in 6 hišah v Zagrebu in 256.000 gld. gotovine in vrednostnih papirjev. — Za knjige je akademija potrošila ves razpoloživi dohodek okoli 9600 gld. — Predplačniki, katerih je na vsem slovanskem jugu žal samo »120«, so dobili za 10 gld. predplačnine 125.—129. knjigo »Rada«, 28. knjigo »Starin«, 28. zvezek »Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium«, 1. zvezek Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena, 16. zvezek »Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika«, 10. zvezek letopisa in Kukuljevićeva »Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae« saeculi XIII., torej 11 knjig.

Listnica uredništva. V septembrski št. »Ljublj. Zvona« je v »listnici uredništva« med našimi najmlajšimi nadepolnimi poeti po pomoti izostalo ime »Laščana«, najbrž vsled tega, ker ima tudi on več imen...

Tiskovna pomota. Na 637. str. letošnjega letnika, v 3. vrstici od zdolaj naj se čita Karadžića nam. Karacića.

